

บทที่ ๕

บทสรุป อภิปรายผล ปัญหา และข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การศึกษากำหนดการจัดการเรียนรู้และการถ่ายทอดการแสดงโนราและดนตรีโนราสำหรับเยาวชนตำบลโคกเคียน อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง เป็นการ จัดองค์ความรู้พร้อมวิทยากรนำไปถ่ายทอดให้กับเยาวชนตำบลโคกเคียน ในปี พ.ศ.๒๕๕๖ และปี พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๔ ครั้ง ให้มีการสรุปองค์ความรู้และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

การศึกษากำหนดการจัดการเรียนรู้และการถ่ายทอดการแสดงโนราและดนตรีโนราสำหรับเยาวชนตำบลโคกเคียน อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ศึกษาบทบาทของการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมและรูปแบบการถ่ายทอดการแสดงโนราของมหาลัยทักษิณ

๒. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และสร้างคุณค่าของการแสดงโนราให้กับเยาวชนขององค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกเคียน

โดยศึกษาบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกเคียน อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง โดยมีนายวร จิต สายแก้ว นายกเทศบาลตำบลโคกเคียน เป็นผู้รับผิดชอบตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นเวลา ๖ ปี ให้เชิญวิทยากรสาขาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มาถ่ายทอดทำร้านและดนตรีโนราประจำ ตัวนั้น วิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรจะมีความสนิทสนมกับชุมชนและจับบทบาทในการสอนโนราและดนตรีมาโดยตลอดจากแบบสอบถามการประเมินโครงการวิจัย ผู้ประเมินได้แสดงความพึงพอใจและตอบแบบสอบถามสามารถจัดลำดับความสำคัญของโครงการไว้ดังนี้

๑. การถ่ายทอดของวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากร จะได้รับความไว้วางใจลำดับที่ ๑

๒. ควรจัดโครงการฝึกทักษะการรำโนราและการบรรเลงดนตรีโนราต่อเนื่องทุกปี ได้รับความไว้วางใจลำดับที่ ๒

๓. โครงการฝึกทักษะการรำโนราและบรรเลงดนตรีโนราปีละ ๑ ครั้งนี้ต่อองค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกเคียน ได้รับความไว้วางใจลำดับที่ ๓

๔. ประโยชน์ของการนำองค์ความรู้ไปใช้ของนักเรียนและชุมชน ได้รับความไว้วางใจลำดับที่ ๔

๕. งบประมาณเหมาะสมในการจัดโครงการ ได้รับความไว้วางใจลำดับที่ ๕

จากผลการสอบถามทำให้ทราบว่า การจัดการด้านการแสดงโนราและการบรรเลงดนตรีโนรา มีบทบาทต่อการพัฒนาของชุมชนตำบลโคกโดนโดยของเทศบาลตำบลโคกโดนจะสื่อให้ถึงความสำคัญกับผู้จัดทำโครงการทุกคน จากการศึกษาวิจัยข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น นายวรจิต สายแก้ว อธิการกองการบริการเทศบาลตำบลโคกโดน จัดฝึกอบรมการแสดงโนราและบรรเลงดนตรีโนรา ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕- พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๘ ครั้ง มีเยาวชนฝึกอบรมต่อเนื่องกันมาโดยตลอด ใช้เวลาอย่างน้อย ๑๐ วัน ใช้สถานที่โรงเรียนบ้านโคกโดน เปิดให้นักเรียนและเยาวชนเฉลี่ยครั้งละ ๑๐๐ คน ดังนั้น เยาวชนตำบลโคกโดน จึงมีพื้นฐานความรู้ด้านการแสดงโนราและบรรเลงดนตรีมาโดยตลอด กิจกรรมการแสดงโนราของเยาวชนในชุมชนก็จะใช้ศิลปะการแสดงโนราและดนตรีที่ฝึกอบรมเป็นเอกลักษณ์ในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

การศึกษาวิจัยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ นายวรจิต สายแก้ว ไม่ได้รับคัดเลือกเป็นนายกเทศบาลตำบลโคกโดน ทำให้การประสานงาน การดำเนินงานวิจัยขาดการต่อเนื่องเพราะทีมบริหารชุดใหม่มิได้ปฏิบัติงานหรือมีความสนิทสนม สัมพันธ์ในด้านการฝึกซ้อมโนรากับทีมวิจัยจากสาขาสีศิลปะการแสดง

ดังนั้นในช่วงที่ ๑ จะมีนักเรียนจากโรงเรียนในเครือข่าย ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดทุ่งขี้หมื่น โรงเรียนบ้านไทรทอง โรงเรียนวัดป่าตอ โรงเรียนบ้านโคกโดน มีนักเรียนฝึกอบรม ๓๕ คน ช่วงที่ ๒ จะมีนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่าย ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดทุ่งขี้หมื่น และโรงเรียนบ้านไทรทอง มีนักเรียนฝึกอบรม ๔๐ คน ในแต่ละโรงเรียนจะมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลนักเรียนในการฝึกอบรม โรงเรียนซึ่งเป็นเครือข่ายเทศบาลตำบลโคกโดนที่ทีมได้รับผิดชอบโดยตรงมิได้เปลี่ยนแปลงกันดูแลหรือเปลี่ยนเวรกันควบคุม คือ โรงเรียนบ้านไทรทอง มีนางลัดดา เทพเกตุ โรงเรียนวัดทุ่งขี้หมื่น มีนายบุญกลาง นิ่มคำ เป็นผู้รับผิดชอบ การประสานงานระหว่างครูและนักเรียนจึงสามารถติดต่อกันได้เร็วตามกำหนดของโครงการถ่ายทอดวิจัย และนอกจากนี้ที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรมของทีมบริหารเทศบาลตำบลโคกโดนด้วยทีมเดิมคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาโรช นาคะวิโรจน์ จะเป็นผู้ควบคุม กำหนดและประสานงานระหว่างครูและนักเรียนเป็นเบื้องต้นว่าควรจะมีปฏิบัติการอย่างไรจึงจะเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ครู และองค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกโดนมากที่สุด

การจัดการเรียนรู้และการถ่ายทอดการแสดงโนราสำหรับเยาวชนตำบลโคกโดนในการศึกษาวิจัยใช้เวลาในการปฏิบัติ ๔ ครั้ง คือ ฝึกปฏิบัติเพื่อถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๔ วัน ผู้เข้าร่วมอบรมโดยเฉลี่ยจำนวน ๔๐ คน ฝึกอบรมเพื่อจัดการแสดงจำนวน ๒ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมโดยเฉลี่ย ๒๐ คน การฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดการแสดงโนรานั้น จะใช้หลักสูตรของสาขาสีศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นผู้จัดทำโครงสร้างปฏิบัติและกิจกรรมผู้ฝึกอบรมโดยปวีณากรคนตรีและวิทยากรถ่ายทอดทำำโดยเฉลี่ยครั้งละ ๑๒ คน มีเอกสารองค์ความรู้ประกอบการฝึกอบรมและการถ่ายทอดทำำ

การฝึกอบรมและการถ่ายทอดการแสดงโนราและบรรเลงดนตรีโนรา จำนวน ๘ วัน ของ
การปฏิบัติการ จำนวน ๒ ครั้งนั้นเกิดองค์ความรู้ดังนี้

องค์ความรู้ด้านการถ่ายทอดท่ารำ

- ๑) การรำเพลงโค
- ๒) การรำเพลงนาค
- ๓) การรำบทครูสอน
- ๔) การรำบทสอนรำ
- ๕) การรำบทประณม (แบบสั้น)

- ๖) การรำท่าครู
- ๗) การรำตัวอ่อน

องค์ความรู้ด้านการถ่ายทอดดนตรี

- ๑) การบรรเลงดนตรีตมโรง (โหมโรง) เบื้องต้น
- ๒) การบรรเลงเพลงโค
- ๓) การบรรเลงเพลงนาค
- ๔) การบรรเลงและร้องรับบทครูสอน
- ๕) การบรรเลงและร้องรับบทสอนรำ
- ๖) การบรรเลงและร้องรับบทประณม
- ๗) การบรรเลงรำตัวอ่อน
- ๘) การบรรเลงท่าครู

นักเรียนสามารถบรรเลงจังหวะและร้องรับได้ แต่การดำเนินทำนองโศกใช้ไปยังไม่มีการเข้า
ฝึกอบรมเพื่อฝึกกิจกรรมจึงมีการใช้สลับกันไปเพื่อหาจังหวะฝึกซ้อมและบรรเลงร่วมกัน

การฝึกอบรมปฏิบัติถ่ายทอดความรู้เพื่อการแสดงนั้น จะฝึกซ้อมทักษะรำตัวอ่อนเป็นกรณี
พิเศษเพื่อนำไปจัดการแสดงครั้งที่ ๑ ณ วัดพระนอน อำเภอบึง อ่างทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม
๒๕๕๖ ใช้นักเรียนจำนวน ๒๒ คน จากตัวแทนนักเรียนเครือข่าย ๕ โรงเรียน และครั้งที่ ๒
วัดพระมหาธาตุ อำเภอบึง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ ใช้นักเรียนจำนวน ๑๔ คน จาก
ตัวแทนนักเรียนเครือข่าย ๓ โรงเรียน

การถ่ายทอดการแสดงโนราให้กับเยาวชนตำบลโตนดสั้น โดยการถ่ายทอดเพียง ๔ ครั้ง
ภายในระยะเวลา ๑ ปี เวลาที่เหลือจะเป็นหน้าที่สานต่อหรือควบคุมดูแลของครูเพื่อให้เกิด
ความต่อเนื่อง และมีกิจกรรมการฝึกและถ่ายทอดต่อจากวิทยากรเก่าแก่ไม่มีครูคอยประสานกิจกรรม
ผลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนคือ อาการเมื่อยล้าร่างกายหรือองค์ความรู้ด้านการแสดงโนราและดนตรี
ไปเกิดความต่อเนื่องหรือฟื้นฟูพื้นฐานใหม่ทุกครั้ง แล้วนั้น พี่ต๊ะและผู้วิจัยและถ่ายทอดท่ารำโนรา
จะมีหลักการดังนี้

- ๑) ปฏิบัติตามกระบวนการจำหน่ายวิทยากรอย่างใกล้ชิด
 - ๒) ปรับปรุงแก้ไขพื้นที่เมื่อเจอข้อบกพร่อง
 - ๓) การเป็นส่วนร่วมของสมาชิกในการร้านค้าแต่ละกลุ่ม
 - ๔) ปฏิบัติทดลองพร้อมกันแต่ละกลุ่ม
 - ๕) การมอบหมายให้วิทยากรเป็นพี่เลี้ยงแต่ละกลุ่ม
 - ๖) การแข่งขันเปรียบเทียบความสวยงามแต่ละกลุ่ม
 - ๗) การใช้เวลาและวิธีการนับจังหวะทำร้านของการฝึกปฏิบัติ
 - ๘) การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์จริง ประกอบการฝึก
 - ๙) การใช้วิทยากรรุ่นพี่เป็นผู้ช่วยฝึกอบรม
 - ๑๐) หลักการถ่ายทอดการบรรเลงดนตรี
 - ๑๑) ปฏิบัติตามวิทยากรที่ชำนาญแต่ละประเภท
 - ๑๒) ร่วมเป็นสมาชิกวงดนตรีแต่ละกลุ่ม
 - ๑๓) การปฏิบัติจริงร่วมกันกับสมาชิกในวง โดยวิทยากรควบคุม
 - ๑๔) บรรเลงดนตรีประกอบทำร้านแต่ละทำมีธงสี เฉพาะดนตรีประกอบจังหวะ
 - ๑๕) บรรเลงดนตรีประกอบทำร้านร่วมกับวิทยากรบรรเลงทำนอง
 - ๑๖) บรรเลงดนตรีประกอบทำร้านและร้องรับ ขณะปฏิบัติทำร้านพร้อมกันกับวิทยากรฝึกอบรม
 - ๑๗) บรรเลงดนตรีประกอบทำร้านและร้องรับ ให้กับวิทยากรแต่ละกลุ่ม
 - ๑๘) บรรเลงดนตรีประกอบทำร้านพร้อมร้องรับ ให้กับนักเรียนประจำโรงเรียนของตนเอง
- จากผลการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม โรงเรียนที่นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมนั้น สามารถจัดลำดับความพร้อมของนักเรียนตามลำดับดังนี้

- ๑) โรงเรียนวัดทุ่งขิงหน้าง ๔๑ คน
- ๒) โรงเรียนบ้านไทรทอง ๒๖ คน
- ๓) โรงเรียนบ้านโคกโดน ๘ คน
- ๔) โรงเรียนวัดป่าตอ ๔ คน

ซึ่งผลของการมีความพร้อมในการนำนักเรียนเข้าฝึกอบรมจะมีผลต่อการนำผลงานการถ่ายทอดไปแสดง ร่วมกิจกรรมในสถานที่ต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบลไทรทอง และองค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบลนาย้า จะใช้บริการการแสดงโนราจากโรงเรียนต่อไป

- ๑) โรงเรียนวัดทุ่งขิงหน้าง
- ๒) โรงเรียนบ้านไทรทอง

การฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ต่อเนื่องกันมาโดยตลอด ประกอบกับการนำองค์ความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ นั่น สิ่งที่ทำให้เยาวชนตำบลโคกโชนสนใจมากที่สุดคือการรำข้าวอ่อน เพราะเป็นการแสดงที่สร้างความชื่นชอบให้กับผู้ชม ที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งและสามารถนำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ในชุมชนต่าง ๆ นอกเหนือจากในจังหวัดพัทลุง ความเป็นเอกลักษณ์ของการรำข้าวอ่อน เนื่องจาก

- ๑) ความชำนาญของคนในการฝึก
- ๒) เยาวชนตำบลโคกโชนรุ่นพี่เป็นแบบอย่างในการเผยแพร่และการฝึกให้
- ๓) ความสวยงามของกระบวนการรำ
- ๔) ความดูแลและความรับผิดชอบของครูในโรงเรียน
- ๕) การสนับสนุนจากนายกองค์การบริหารตำบลโคกโชนและที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรม

จากแบบสอบถามการนำองค์ความรู้ด้านการแสดงโนราและการบรรเลงดนตรีโนราไปสอบเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนสตรีพัทลุง และโรงเรียนบ้านท่ามิหรำ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และปี พ.ศ. ๒๕๕๕

ตารางที่ ๘ การใช้ความรู้จากการถ่ายทอดรำโนราและการบรรเลงดนตรีโนรา

ลำดับที่	โรงเรียน	พ.ศ.	จำนวน	ความสามารถ	โรงเรียนที่ศึกษาต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
๑	บ้านโคกโชน	๒๕๕๔	๔ คน	การรำโนรา	สตรีพัทลุง
๒	วัดทุ่งชิงหมัน	๒๕๕๕	๒ คน	การรำโนรา	สตรีพัทลุง
๓	วัดทุ่งชิงหมัน	๒๕๕๕	๒ คน	การบรรเลงดนตรีโนรา	สตรีพัทลุง
๔	วัดทุ่งชิงหมัน	๒๕๕๔	๔ คน	การบรรเลงดนตรีโนรา	บ้านท่ามิหรำ
๕	บ้านโคกโชน	๒๕๕๔	๑ คน	การบรรเลงดนตรีโนรา	บ้านท่ามิหรำ
๖	บ้านโคกโชน	๒๕๕๕	๒ คน	การบรรเลงดนตรีโนรา	สตรีพัทลุง

ดังนั้น จากระยะเวลา ๒ ปี ที่ผ่านมา นักเรียนที่สามารถนำทักษะและองค์ความรู้จากการถ่ายทอดการรำโนราและการบรรเลงดนตรีโนราจากการถ่ายทอดของวิทยากรสาขาศิลปการแสดง ดนตรีศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา เพื่อไปศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๕ คน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัย นายกเทศบาลตำบลโคกสีส่วนและที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรมประจำตำบลจะพบบทบาทในการจัดกิจกรรม เพราะเป็นผู้ควบคุมดูแลประสานงานด้านงบประมาณกับครูและนักเรียนในการร่วมมือเป็นสมาชิกฝึกอบรม เพราะมิได้มีการอบรมหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมาฝึกอบรมจะต้องประสานต่อองค์ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะให้กิจกรรมต่อเนื่องสม่ำเสมอ ถ้าหากไม่มีการพูดคุยฝึกซ้อมและประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีส่วนอย่างต่อเนื่อง การถ่ายทอดก็จะไม่เกิดผลอย่างยั่งยืน

การรวมกลุ่มของนักเรียนมาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีส่วนร่วมด้วยใจรักอยากเรียนรู้และมีความขยันอดทนในการฝึกฝนเพราะเป็นการจำกัดเวลาเรียนรู้อย่างรวดเร็วจะต้องเผชิญสถานการณ์ในการจดจำและปฎิบัติในการเรียน ในขณะที่เด็กจะต้องการรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง อดทน ที่กำลังใจจากตนเอง คุณครู พ่อแม่และเพื่อน ๆ ในการฝึกอบรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ นักเรียนที่มีความสามารถโดดเด่นจะได้รับการคัดเลือกให้ร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารเทศบาลตำบลโคกสีส่วนและเครือข่าย พร้อมทั้งได้มีโอกาสได้ใช้ทักษะพิเศษการแสดงโนราและดนตรีเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนประจำจังหวัดพัทลุง

การถ่ายทอดทำร้ายของวิทยากรและผู้ช่วยของคณะวิจัย ที่มีความสนิทสนมกับผู้บริหารเทศบาลตำบลโคกสีส่วน จุฑา นาววรจิต สายแก้ว จะได้รับความไว้วางใจให้มาฝึกซ้อมกับเยาวชนทุกปี และสามารถนำเยาวชนรุ่นพี่มาเป็นผู้ช่วยในการฝึกอบรมให้อีกส่วน แต่ด้านการประสานงานกับตัวแทนเทศบาลตำบลโคกสีส่วนไม่ชัดเจน จะทำให้เกิดอุปสรรคในการรวมตัวของนักเรียนและไม่ได้รับความไว้วางใจจากครูหรือพ่อแม่ เพราะขาดความร่วมมือกับผู้นำในชุมชน การถ่ายทอดถ้าหากไม่ต่อเนื่องกันอย่างน้อย ๖ วัน จะทำให้องค์ความรู้ที่ได้รับไม่เต็มที่ ขาดประสิทธิภาพและคุณลักษณะของเยาวชนที่มีการพัฒนาความสามารถการรำโนรา

ปัญหาในการศึกษาวิจัย

๑. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบลโคกสีส่วน ไม่ได้อยู่ต่อเนื่องเมื่อครบวาระเลือกตัวใหม่ ทำให้ผู้บริหารชุดใหม่มิใช่ผู้บริหารที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการฝึกทักษะการแสดงโนราชุดเดิม การประสานงานจึงเหมือนกับทำให้องค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบลโคกสีส่วนชุดใหม่ให้วิผลงาน ซึ่งขัดแย้งกับที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรมชุดเดิมซึ่งเป็นผู้ริเริ่มโครงการ

๒. ครูผู้รับผิดชอบดูแลนักเรียน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดป่าศุข และโรงเรียนบ้านโคกโดน
 ที่ได้รับความชื่นชมหรือมีทักษะในการแสดงโนรา เพื่อมาควบคุมเด็กฝึกอบรมซึ่งปฏิบัติไม่เต็มที่
 หรือเมื่อกลับไปประสานงานการฝึกซ้อมต่อเนื่องที่โรงเรียน ปฏิบัติได้ไม่เต็มที่

๓. การฝึกอบรมการแสดงโนราและดนตรีใช้สถานที่เดียวกัน อาจมีผลกระทบในพื้นที่
 การฝึกซ้อมไม่สะดวกและเพียงพอแก่นักเรียนจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรให้ความรู้กับครูผู้ควบคุมนักเรียนแต่ละโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถ
 ควบคู่กันไปด้วย

๒. สถานที่ในการฝึกอบรม ควรเป็นหอประชุมโล่ง กว้างในการจัดกิจกรรม

๓. การจัดโครงการควรใช้เวลาฝึกอบรมต่อเนื่องติดต่อกัน